

THE IMPACT OF COMMUNITY TOURISM
ON TRADITIONAL CULTURE
IN ETHNIC MINORITY AND MOUNTAINOUS REGIONS
IN THE CONTEXT OF CURRENT INTEGRATION

Nguyen Duy Dung^a

Hoang Duc Thanh^b

Vo Thi Thao Nguyen^c

^aJournal of Ethnic and Religious Research,

Ministry of Ethnic and Religious Affairs

Email: dungnd@hvdt.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-2881-4567>

^bNational Defense Academy, Ministry of National Defense

Email: thanhanh481@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-5540-3727>

^cNguyen Tat Thanh University, Ho Chi Minh City

ROR ID: <https://ror.org/04r9s1v23>

Email: thaonguyenvo96@tv-usj.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-7575-2752>

Article History

Received: 04/11/2025

Reviewed: 12/02/2026

Revised: 15/3/2026

Accepted: 25/3/2026

Released: 30/3/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2026.v2.i5.a85>

Abstract:

This article analyzes the multifaceted impacts of community-based tourism on the traditional culture of ethnic minority and mountainous regions in the context of current international integration. Community-based tourism not only opens opportunities for sustainable economic development, improves living standards and promotes the preservation of cultural identity, but also contributes to strengthening the position of local communities in the integration process. However, the process of tourism exploitation also carries the potential risks of commercialization, distortion of cultural values, and weakening of the authenticity of ethnic cultural heritage. Based on an analysis of the impacts, both positive and negative, of community-based tourism on the traditional culture of ethnic minority and mountainous regions, the author proposes directions and solutions to develop community-based tourism in a sustainable manner, ensuring harmony between economic development, cultural preservation, and environmental protection, thereby affirming the central role of the community in the development of cultural tourism in Vietnam.

Keywords: Community tourism; Impact of community tourism; Traditional culture; Ethnic minority and mountainous regions; Current integration context.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và phát triển kinh tế tri thức, du lịch cộng đồng đang trở thành một hướng đi quan trọng nhằm khai thác hiệu quả tiềm năng văn hóa - sinh thái của vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Với lợi thế về cảnh quan tự nhiên, di sản văn hóa và bản sắc truyền thống độc đáo, các vùng này có điều kiện thuận lợi để phát triển du lịch gắn với cộng đồng, góp phần tạo việc làm, nâng cao thu nhập và thúc đẩy quá trình xóa đói, giảm nghèo bền vững. Tuy nhiên, quá trình phát triển du lịch cộng đồng cũng đặt ra nhiều vấn đề đáng lưu ý về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống.

Sự gia tăng nhanh chóng của các hoạt động du

lịch, đặc biệt dưới tác động của kinh tế thị trường và toàn cầu hóa, đang làm thay đổi cấu trúc xã hội, lối sống, hệ giá trị và các thực hành văn hóa địa phương. Một số biểu hiện như thương mại hóa nghi lễ, đồng phục hóa bản sắc, hay sự mai một một nghề truyền thống đã và đang ảnh hưởng đến tính bền vững của văn hóa dân tộc. Do đó, việc nghiên cứu tác động của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc nhằm định hướng phát triển du lịch theo hướng nhân văn, bền vững, vừa bảo tồn di sản, vừa phát huy giá trị văn hóa trong bối cảnh hội nhập toàn cầu.

2. Tổng quan nghiên cứu

Trong hơn hai thập niên trở lại đây, du lịch cộng

đồng đã trở thành một hướng tiếp cận quan trọng trong phát triển bền vững tại nhiều quốc gia đang phát triển, đặc biệt là ở những khu vực có sự hiện diện đậm đặc của các cộng đồng dân tộc thiểu số và miền núi. Các nghiên cứu quốc tế cho thấy, du lịch cộng đồng vừa góp phần tạo sinh kế, giảm nghèo, vừa đóng vai trò như một công cụ bảo tồn di sản văn hóa truyền thống địa phương thông qua việc khuyến khích người dân tham gia chủ động vào chuỗi giá trị du lịch (Scheyvens, 1999; Salazar, 2012). Tuy nhiên, nhiều học giả cũng cảnh báo về nguy cơ thương mại hóa văn hóa, tình trạng “đóng khung” bản sắc và sự gián đoạn các thiết chế truyền thống khi du lịch phát triển thiếu kiểm soát. Tại Việt Nam, khối lượng nghiên cứu về du lịch cộng đồng trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số gia tăng mạnh từ sau những năm 2010, tập trung vào các địa bàn như Tây Bắc, Tây Nguyên, Trường Sơn, Duyên hải miền Trung, Đông Nam Bộ và Tây Nam Bộ... Các công trình nghiên cứu nhấn mạnh vai trò của du lịch cộng đồng trong việc hồi sinh lễ hội, nghề thủ công, tri thức địa phương và thực hành văn hoá, đồng thời chỉ ra những biến đổi sâu sắc trong cấu trúc xã hội, quan hệ thế hệ, phân công lao động và hệ giá trị của cộng đồng. Một số nghiên cứu theo hướng dân tộc học chỉ ra rằng, sự hiện diện của khách du lịch và nhu cầu thị trường đã tạo ra “bản sắc trình diễn”, nơi văn hóa truyền thống được tái cấu trúc nhằm phù hợp với kỳ vọng của du khách. Ngược lại, các nghiên cứu tiếp cận phát triển bền vững và quản trị du lịch đề xuất mô hình đồng quản lý, nhấn mạnh sự tham gia thực chất của cộng đồng và tính tự chủ văn hóa như những điều kiện nền tảng. Tổng quan cho thấy, tác động của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống mang tính hai mặt: vừa là động lực bảo tồn và phát huy, vừa là tác nhân tạo ra những biến đổi khó đảo ngược. Điều này đặt ra yêu cầu tiếp tục nghiên cứu sâu hơn về cơ chế tương tác văn hóa, kinh tế trong bối cảnh hội nhập và toàn cầu hóa hiện nay, cũng như xây dựng các khung lý thuyết phù hợp với thực tiễn Việt Nam.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng cách tiếp cận liên ngành, kết hợp giữa nhân học văn hóa, xã hội học cộng đồng và nghiên cứu du lịch bền vững. Phương pháp định tính giữ vai trò chủ đạo, trong đó kỹ thuật quan sát tham dự và phỏng vấn sâu được triển khai tại một số mô hình du lịch cộng đồng tiêu biểu ở vùng dân tộc thiểu số và miền núi. Bên cạnh đó, các cuộc thảo luận nhóm tập trung được tổ chức nhằm thu thập góc nhìn đa chiều từ người dân, nghệ nhân, già làng, doanh nghiệp du lịch và chính quyền địa phương. Phân tích tài liệu thứ cấp được tiến hành

thông qua việc tổng hợp báo cáo, công trình nghiên cứu và chính sách liên quan đến bảo tồn văn hóa và phát triển du lịch. Dữ liệu thu thập được mã hóa theo chủ đề và phân tích bằng phương pháp so sánh, đối chiếu, qua đó làm rõ cơ chế tác động của du lịch cộng đồng đến thực hành văn hóa truyền thống trong bối cảnh hội nhập hiện nay.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Du lịch cộng đồng và văn hóa truyền thống

Du lịch cộng đồng là mô hình phát triển du lịch lấy cộng đồng dân cư địa phương làm chủ thể trung tâm, hướng đến mục tiêu phát triển bền vững thông qua việc khai thác hợp lý các giá trị văn hóa - tự nhiên, đồng thời đảm bảo lợi ích kinh tế - xã hội cho chính cộng đồng. Theo Tổ chức Du lịch Thế giới (UNWTO), du lịch cộng đồng không chỉ là hoạt động kinh tế, mà còn là quá trình trao quyền, giúp cộng đồng tham gia trực tiếp vào quản lý, vận hành và hưởng lợi từ các hoạt động du lịch. Về bản chất, đây là mô hình phát triển dựa trên nguyên tắc công bằng, bình đẳng và bền vững, nơi du lịch trở thành công cụ hỗ trợ bảo tồn bản sắc văn hóa, tăng cường năng lực và sự tự chủ của cộng đồng địa phương.

Trong khi đó, văn hóa truyền thống của vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi là hệ giá trị vật chất và tinh thần được hình thành qua lịch sử lâu dài, gắn với môi trường tự nhiên, điều kiện sinh kế và cấu trúc xã hội đặc thù. Các yếu tố như ngôn ngữ, trang phục, kiến trúc, ẩm thực, lễ hội, tín ngưỡng, tri thức dân gian và nghệ thuật dân tộc tạo nên bản sắc riêng của từng cộng đồng. Văn hóa truyền thống không chỉ là “hồn cốt” của dân tộc, mà còn là tài nguyên vô giá cho phát triển du lịch, đặc biệt là du lịch cộng đồng.

Mối quan hệ giữa du lịch cộng đồng và văn hóa truyền thống mang tính hai chiều. Một mặt, du lịch cộng đồng góp phần khơi dậy, bảo tồn và lan tỏa các giá trị văn hóa, giúp cộng đồng nhận thức sâu sắc hơn về di sản của mình và chuyển hóa chúng thành nguồn lực kinh tế - xã hội. Mặt khác, sự phát triển thiếu định hướng, chịu tác động của toàn cầu hóa và thương mại hóa có thể dẫn đến biến dạng, mai một giá trị văn hóa, làm mất tính chân thực và truyền thống địa phương của văn hóa dân tộc.

Do đó, lý luận về du lịch cộng đồng hiện đại nhấn mạnh yếu tố “phát triển bền vững văn hóa”, nghĩa là các hoạt động du lịch phải được thiết kế dựa trên nguyên tắc tôn trọng, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa truyền thống, bảo đảm sự hài hòa giữa lợi ích kinh tế - xã hội và văn hóa. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, cách tiếp cận này trở thành nền tảng lý luận quan trọng, giúp du lịch cộng đồng không chỉ

là kênh phát triển sinh kế, mà còn là không gian tái sinh và lan tỏa các giá trị văn hóa dân tộc trong đời sống đương đại.

4.2. Tác động tích cực của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống

Du lịch cộng đồng, với bản chất dựa vào con người và bản sắc văn hóa địa phương, đã trở thành động lực quan trọng trong việc khơi dậy, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Trước hết, hoạt động du lịch góp phần nâng cao nhận thức của cộng đồng về giá trị văn hóa truyền thống địa phương, giúp người dân tự hào, chủ động gìn giữ và phục dựng các phong tục, lễ hội, làn điệu dân ca, nghề thủ công và kiến trúc truyền thống. Thông qua quá trình giao lưu với du khách, các giá trị văn hóa được lan tỏa, giới thiệu ra bên ngoài, đồng thời tạo điều kiện để người dân hiểu rõ hơn về sức mạnh của di sản văn hóa trong phát triển kinh tế - xã hội.

Bên cạnh đó, du lịch cộng đồng giúp cải thiện sinh kế, giảm nghèo và nâng cao chất lượng đời sống vật chất lẫn tinh thần của người dân. Nguồn thu từ du lịch tạo động lực để cộng đồng đầu tư trở lại vào hoạt động bảo tồn, phục hồi di sản, đồng thời khuyến khích thế hệ trẻ tham gia gìn giữ văn hóa cha ông thông qua các hoạt động du lịch sáng tạo. Du lịch cộng đồng cũng tạo môi trường học hỏi, tiếp thu tri thức mới về quản lý, dịch vụ và giao tiếp quốc tế, từ đó nâng cao năng lực tự chủ và tính sáng tạo trong phát triển bền vững.

Đặc biệt, sự kết hợp hài hòa giữa bảo tồn và phát triển thông qua du lịch cộng đồng đã định hình một mô hình phát triển văn hóa kinh tế tương hỗ, trong đó giá trị văn hóa không chỉ được lưu giữ, mà còn trở thành nguồn lực phát triển. Đây chính là minh chứng cho hướng tiếp cận bền vững, nhân văn và phù hợp với mục tiêu phát triển toàn diện vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trong bối cảnh hội nhập hiện nay.

4.3. Những vấn đề đặt ra của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống

Sự phát triển của du lịch cộng đồng tại các vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, mặc dù mang lại nhiều giá trị tích cực về kinh tế và giao lưu văn hoá, song cũng đặt ra không ít thách thức phức tạp đối với việc bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống.

Trước hết, nguy cơ thương mại hóa văn hóa ngày càng rõ nét. Trong quá trình khai thác du lịch, nhiều giá trị văn hóa phi vật thể như lễ hội, dân ca, dân vũ hay nghề thủ công truyền thống bị biến tấu, “sản

khẩu hóa” để phù hợp với thị hiếu du khách. Việc tái hiện văn hóa trong môi trường du lịch, nếu thiếu sự định hướng và kiểm soát, có thể dẫn đến hiện tượng “phục dựng giả”, làm mất đi chiều sâu biểu tượng và tính nguyên gốc của di sản.

Thứ hai, sự du nhập mạnh mẽ của văn hóa ngoại lai và lối sống hiện đại cũng tạo nên những biến đổi trong tư duy, hành vi và chuẩn mực xã hội của cộng đồng địa phương. Tác động từ dòng chảy toàn cầu hóa khiến một bộ phận người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ, có xu hướng xa rời các giá trị truyền thống, ít tham gia vào các hoạt động văn hóa dân tộc, dẫn đến sự đứt gãy trong quá trình truyền nói văn hóa giữa các thế hệ. Ngôn ngữ dân tộc, trang phục, ẩm thực và tín ngưỡng truyền thống địa phương dần bị lấn át, thay thế bởi các yếu tố văn hóa phổ biến, làm suy giảm tính đa dạng và phong phú của không gian văn hóa vùng miền.

Thứ ba, bất cập trong công tác quản lý và quy hoạch du lịch cộng đồng là vấn đề nổi bật. Ở nhiều địa phương, hoạt động du lịch phát triển thiếu định hướng chiến lược, chưa có sự phối hợp chặt chẽ giữa các ngành văn hóa, du lịch và môi trường. Việc chạy theo lợi ích kinh tế ngắn hạn khiến công tác bảo tồn văn hóa truyền thống chưa được đặt đúng vị trí. Một số mô hình du lịch cộng đồng còn tự phát, thiếu chuyên nghiệp, dẫn đến sự khai thác quá mức tài nguyên văn hóa, phá vỡ cấu trúc không gian làng bản và môi trường sinh thái tự nhiên.

Thứ tư, năng lực nội sinh của cộng đồng dân tộc thiểu số trong quản lý, tổ chức và hưởng lợi từ du lịch còn hạn chế. Phần lớn người dân chưa được trang bị đầy đủ kiến thức về phát triển du lịch bền vững, kỹ năng truyền thông, Marketing, hay ứng dụng công nghệ số. Điều này khiến họ khó chủ động trong việc bảo vệ quyền lợi văn hóa và kinh tế của mình, dễ rơi vào thế phụ thuộc vào doanh nghiệp hoặc nhà đầu tư bên ngoài.

Có thể nói, những vấn đề nêu trên phản ánh mâu thuẫn căn bản giữa bảo tồn và phát triển, giữa việc giữ gìn bản sắc văn hóa và nhu cầu hội nhập, hiện đại hoá. Giải quyết hài hòa mối quan hệ này đòi hỏi chính sách du lịch cộng đồng phải đặt trọng tâm vào yếu tố con người, lấy cộng đồng dân tộc làm chủ thể trung tâm, đồng thời tăng cường quản lý nhà nước, giáo dục văn hóa và chuyển đổi số để hướng tới phát triển du lịch bền vững, gắn với bảo tồn văn hóa lâu dài.

4.4. Định hướng và giải pháp phát triển bền vững

Để du lịch cộng đồng thực sự trở thành động lực thúc đẩy phát triển bền vững và góp phần bảo tồn văn hóa truyền thống vùng đồng bào dân tộc thiểu

số và miền núi, cần xác lập những định hướng chiến lược mang tính dài hạn, kết hợp hài hòa giữa phát triển kinh tế, gìn giữ bản sắc văn hóa và bảo vệ môi trường sinh thái.

Trước hết, định hướng phát triển phải đặt cộng đồng làm trung tâm và chủ thể của quá trình du lịch. Cần chuyển từ tư duy “khai thác văn hóa” sang “phát huy văn hóa”, giúp người dân không chỉ là người cung cấp dịch vụ, mà còn là người sáng tạo, bảo tồn và lan tỏa các giá trị văn hóa truyền thống địa phương. Việc xây dựng mô hình du lịch cộng đồng nên dựa trên đặc trưng văn hóa từng tộc người, kết hợp giữa yếu tố truyền thống và đổi mới sáng tạo để đảm bảo tính hấp dẫn, độc đáo mà không đánh mất bản sắc.

Thứ hai, công tác quy hoạch, quản lý và chính sách cần được hoàn thiện theo hướng bền vững. Nhà nước cần ban hành cơ chế, chính sách hỗ trợ đồng bộ, gắn quy hoạch du lịch cộng đồng với quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội, văn hóa và môi trường của địa phương. Bên cạnh đó, cần xây dựng bộ tiêu chí đánh giá phát triển du lịch cộng đồng gắn với tiêu chí văn hóa bền vững; chú trọng công tác kiểm soát chất lượng dịch vụ, bảo tồn không gian làng bản và các giá trị phi vật thể.

Thứ ba, phát triển nguồn nhân lực du lịch cộng đồng là yếu tố then chốt. Cần tổ chức các chương trình đào tạo kỹ năng quản lý, hướng dẫn, truyền thông và ứng dụng công nghệ số cho người dân. Việc nâng cao năng lực cộng đồng không chỉ giúp họ tham gia hiệu quả vào chuỗi giá trị du lịch, mà còn củng cố ý thức tự tôn, tự chủ trong việc bảo vệ văn hóa dân tộc. Song song, cần tăng cường vai trò của đội ngũ cán bộ văn hóa, du lịch tại địa phương, bảo đảm tính chuyên nghiệp và năng lực điều phối.

Thứ tư, đẩy mạnh chuyển đổi số và truyền thông văn hóa du lịch. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu số về di sản văn hóa, làng nghề, lễ hội, nghệ thuật dân gian... sẽ góp phần quảng bá hiệu quả hình ảnh vùng miền và hỗ trợ quản lý bền vững. Đồng thời, ứng dụng công nghệ số giúp kết nối chuỗi giá trị giữa du khách, doanh nghiệp, cộng đồng, giảm thiểu sự phụ thuộc vào trung gian, gia tăng lợi ích cho người dân địa phương.

Thứ năm, phát huy vai trò của hợp tác đa ngành và liên kết vùng là yêu cầu cấp thiết. Cần tăng cường sự phối hợp giữa các cơ quan nhà nước, tổ chức xã hội, doanh nghiệp và giới nghiên cứu trong việc hoạch định chính sách, đầu tư hạ tầng và bảo tồn văn hóa. Các chương trình hỗ trợ quốc tế, hợp tác liên vùng và các dự án du lịch xanh cần được lồng ghép với mục tiêu văn hóa - xã hội.

Do đó, định hướng và giải pháp phát triển bền vững du lịch cộng đồng ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi không chỉ dừng ở việc cân bằng lợi ích kinh tế, văn hóa, mà còn phải hướng đến xây dựng “hệ sinh thái văn hóa du lịch cộng đồng”, nơi con người, thiên nhiên và di sản cùng phát triển hài hòa trong quá trình hội nhập sâu rộng hiện nay.

5. Thảo luận

Phân tích thực tiễn cho thấy, du lịch cộng đồng tại các vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi mang lại cả cơ hội và thách thức đối với văn hóa truyền thống. Về mặt tích cực, du lịch cộng đồng tạo động lực kinh tế, nâng cao nhận thức bảo tồn văn hóa và khuyến khích sự tham gia trực tiếp của cộng đồng vào các hoạt động văn hóa. Những lễ hội, nghề thủ công, trang phục truyền thống và phong tục tập quán được bảo tồn, quảng bá và phát triển, đồng thời củng cố niềm tự hào dân tộc và bản sắc cộng đồng.

Tuy nhiên, quá trình hội nhập và khai thác du lịch nếu không được quản lý chặt chẽ có thể dẫn đến biến dạng văn hóa, thương mại hóa các giá trị truyền thống và xói mòn bản sắc. Sự phụ thuộc vào nhu cầu thị trường có thể khiến cộng đồng điều chỉnh phong tục, lễ hội theo hướng giải trí, làm suy giảm tính nguyên bản của văn hóa dân tộc.

Do đó, cần chú trọng việc xây dựng các chính sách quản lý, khung pháp lý và hướng dẫn phát triển du lịch bền vững. Sự tham gia chủ động của cộng đồng, nâng cao năng lực quản lý, đồng thời áp dụng công nghệ số để quảng bá, bảo tồn và giám sát các giá trị văn hóa là các yếu tố quyết định để cân bằng giữa phát triển kinh tế và bảo tồn văn hóa truyền thống, đồng thời đảm bảo du lịch cộng đồng trở thành lực lượng thúc đẩy phát triển bền vững và hội nhập.

6. Kết luận

Du lịch cộng đồng tại các vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi vừa là cơ hội, vừa là thách thức đối với bảo tồn văn hóa truyền thống trong bối cảnh hội nhập. Nó không chỉ đóng vai trò thúc đẩy kinh tế, nâng cao đời sống và tạo động lực bảo tồn, mà còn góp phần củng cố bản sắc, niềm tự hào dân tộc. Tuy nhiên, nếu thiếu quản lý chặt chẽ, du lịch có thể dẫn đến thương mại hóa, biến dạng các giá trị văn hóa. Do đó, việc xây dựng chính sách phát triển bền vững, tăng cường năng lực cộng đồng, kết hợp ứng dụng công nghệ số và định hướng phát triển kinh tế gắn với bảo tồn văn hóa là yêu cầu cấp thiết nhằm đảm bảo du lịch cộng đồng trở thành công cụ vừa phát triển kinh tế, vừa bảo vệ và phát huy giá trị văn hóa truyền thống trong thời đại hội nhập.

Tài liệu tham khảo

- Chen, W. (2023). Developing a sustainable business model of ecotourism in ethnic-minority regions guided by the green economy concept. *Sustainability*, 15(2), 1400. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15021400>
- Cordova-Buiza, F., Medina-Viruel, M. J., & Pérez-Gálvez, J. C. (2025). Community-based rural tourism: A mapping technique analysis study from 2005 to 2023. *Humanities and Social Sciences Communications*, 12, 527.
DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-025-04746-7>
- Duy, D. (2025). Du lịch cộng đồng Mù Cang Chải. *Tạp chí Dân tộc và Tôn giáo*, số 1 - tháng 9.
- Hoonpadoungrat, W., Teeranuwat, P., & Weerasophon, W. (2025). Community-based tourism development for sustainable tourism management: A case study in Chiang Mai Province. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 5(5). DOI: <https://doi.org/10.60027/ijasar.2025.8218>
- Kamble, Z., Yang, Z., & Yap, J. Q. H. (2026). Community-based tourism and social sustainability: A scoping review of planning approaches for equity, inclusion, and empowerment. In *Strategic Innovative Marketing and Tourism*. Springer. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-032-12968-0_28
- Li, Y., Zhu, Y., Yang, Y., & Yu, H. (2024). Impacts of eco-cultural tourism on landscape ecology in ethnic minority regions. *Journal of Mountain Science*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11629-024-9092-z>
- Mair, H. (2025). Community-based tourism. In *Encyclopedia of Tourism*. Springer. URL: https://link.springer.com/rwe/10.1007/978-3-030-74923-1_32
- Nguyễn, P.H. (2022). Văn hóa du lịch. Hà Nội: Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Phuong, C.T.T., An, T.T.B., & Anh, T. T. K. (2022). Community-based tourism – Sustainable development strategy for Non Nuoc Cao Bang, Vietnam. *Journal of Social Commerce*, 2(3). DOI: <https://doi.org/10.56209/jommerce.v2i3.31>
- Phuong, T.D., Vu, T.B.P., & Nguyen, T.K.T. (2024). Community-based tourism for sustainable development of ethnic minority communities in Sapa. URL: <https://www.researchgate.net/publication/389266409>
- Phúc, A. (2023). Phát triển du lịch cộng đồng, nâng cao đời sống đồng bào dân tộc thiểu số. <https://www.bienphong.com.vn/phat-trien-du-lich-cong-dong-nang-cao-doi-song-dong-bao-dan-toc-thieu-so-post466577.html>
- Salazar, N.B. (2012). Community-based cultural tourism: Issues, threats and opportunities. *Journal of Sustainable Tourism*, 20(1), 9–22. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2011.596279>
- Smith, M.K., & Robinson, M. (2006). Cultural tourism in a changing world: Politics, participation and (re)presentation. URL: <https://www.channelviewpublications.com>
- Su, B., & Wall, G. (2009). Ethnic tourism: A framework and an application. *Tourism Management*, 30(4), 559–570. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2008.09.008>
- Thúy, H. (2024). Phát triển bền vững du lịch cộng đồng các tỉnh Tây Bắc: Diện mạo mới trên các bản làng. <https://baodantoc.vn/phat-trien-ben-vung-du-lich-cong-dong-cac-tinh-tay-bac-dien-mao-moi-tren-cac-ban-lang-bai-3-1701685084589.htm>
- UNWTO. (2018). Tourism and culture synergies. URL: <https://www.unwto.org>
- Vu, M.C. (2020). Alienation of ethnic minorities in community-based tourism. *Current Issues in Tourism*, 23(21), 2649–2665. DOI: <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1733942>
- World Bank. (2020). Cultural heritage and sustainable tourism development. URL: <https://www.worldbank.org>
- Zhao, W., & Ritchie, J.R.B. (2007). Tourism and poverty alleviation: An integrative research framework. *Current Issues in Tourism*, 10(2–3), 119–143. DOI: <https://doi.org/10.2167/cit296.0>

TÁC ĐỘNG CỦA DU LỊCH CỘNG ĐỒNG
ĐỐI VỚI VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG
VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ VÀ MIỀN NÚI
TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP HIỆN NAY

Nguyễn Duy Dũng^a

Hoàng Đức Thành^b

Võ Thị Thảo Nguyên^c

^aTạp chí Nghiên cứu Dân tộc và Tôn giáo, Bộ Dân tộc và Tôn giáo

Email: dungnd@hvdt.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-2881-4567>

^bHọc viện Quốc phòng, Bộ Quốc phòng

Email: thanhhanh481@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-5540-3727>

^cTrường Đại học Nguyễn Tất Thành, Thành phố Hồ Chí Minh

ROR ID: <https://ror.org/04r9s1v23>

Email: thaonguyenvo96@tv-usj.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-7575-2752>

Lịch sử bài báo

Ngày nhận bài: 04/11/2025

Ngày phản biện: 12/02/2026

Ngày tác giả sửa: 15/3/2026

Ngày duyệt đăng: 25/3/2026

Ngày phát hành: 30/3/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2026.v2.i5.a85>

Tóm tắt:

Bài viết phân tích những tác động đa chiều của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay. Du lịch cộng đồng không chỉ mở ra cơ hội phát triển kinh tế bền vững, nâng cao đời sống và ý thức bảo tồn bản sắc văn hóa, mà còn góp phần củng cố vị thế của cộng đồng địa phương trong tiến trình hội nhập. Tuy nhiên, quá trình khai thác du lịch cũng tiềm ẩn nguy cơ thương mại hóa, biến dạng giá trị văn hóa và làm suy yếu tính nguyên bản của di sản văn hóa dân tộc. Trên cơ sở phân tích các tác động, yếu tố tích cực và chưa tích cực của du lịch cộng đồng đối với văn hóa truyền thống vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, tác giả đã đề xuất định hướng và giải pháp nhằm phát triển du lịch cộng đồng theo hướng bền vững, đảm bảo sự hài hòa giữa phát triển kinh tế, gìn giữ văn hóa và bảo vệ môi trường, qua đó khẳng định vai trò trung tâm của cộng đồng trong quá trình phát triển du lịch văn hóa ở Việt Nam.

Từ khóa: Du lịch cộng đồng; Tác động của du lịch cộng đồng; Văn hóa truyền thống; Vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi; Bối cảnh hội nhập hiện nay.